

Nyhetsbrev för

PKC i Stockholms län

2020-01-24 Årgång 6, nummer 1

Palliativt Kunskapscentrum i Stockholms län, ett samarbete
med kommuner i Stockholms län och Region Stockholm

Hemsida: pkc.sll.se Kontakt: pkc.slso@sll.se Ansvarig utgivare: Peter Strang

God palliativ vård
– enligt patienterna

Hej!

Årets första nyhetsbrev vill jag förstås börja med att önska dig som läsare en riktigt god fortsättning på 2020! Tack för att du läser vårt nyhetsbrev och hjälp oss gärna att sprida det vidare. Nu är det ca 4500 personer som prenumererar på nyhetsbrevet – inte dåligt! Målet är minst 5000 innan året är slut! Här är en länk till en sida där man kan anmäla sig: pkc.sll.se/nyhetsbrev som du gärna kan få sprida.

2019 blev ett år då mycket hände. Fler utbildningar, fler inspelade video-föreläsningar, en ny webbutbildning, många nya utbildade palliativa ombud och en ny PKC-dag m.m. 2020 kommer att fortsätta i samma anda. Inte minst nu i vår har vi många spännande utbildningar, seminarier och workshops. I ett par rutor lite längre fram i månadsbrevet vill jag lyfta fram två av dem. *Komplementär och integrativ medicin i palliativ vård* den 17 februari och *Religionens och trosuppfattningars påverkan på vården i livet slut* den 19 februari. Jag vågar lova två mycket spännande (och kostnadsfria) utbildningar!

Viktiga datum

- 27 jan Kurs i palliativ medicin motsvarande B5-mål (2 dagar) [fulltecknad]
- 29 jan Kurs i palliativ medicin för invärtesmedicinska specialiteter motsvarande C5-mål
- 07 feb De nödvändiga samtalen
- 17 feb Komplementär- och integrativ medicin i palliativ vård
- 18 feb Sårbehandling i palliativ vård
- 19 feb Olika religioners och trosuppfattningars påverkan på vården i livets slut
- 17 mar Palliativ vård – en introduktion
- 19 mar De nödvändiga samtalen – läkare (2 dagar)
- 01 apr Maligna blodsjukdomar och palliativ vård
- 03 apr De nödvändiga samtalen
- 15 apr Etikcafé – att arbeta med etikfrågor i palliativ vård

En viktig sak som vi vill arbeta vidare med under 2020 är att skapa fler forum för att tillsammans vidareutveckla vår verksamhet och anpassa den till det behov som finns inom olika områden. Detta gör vi bl.a. genom att starta flera nya referensgrupper. Fram tills idag har vi haft en stor referensgrupp med representanter från olika delar av region och kommun. Redan nu i januari träffar vi en ny referensgrupp för kommunerna, och jag är övertygad om att det redan kommer bli mycket givande för oss på PKC att få bolla våra tankar om framtiden. Referensgrupp för ASIH och palliativ slutenvård kommer också fastställas under våren, likaså för akutsjuk-

vården. Med primärvården och geriatriken vill vi också skapa referensgrupper. Detta arbete ser vi verkligen fram emot!

Nu önskar jag dig en fin läsning av vårt nyhetsbrev och denna gång lyfter Peter Strang fram en kvalitativ studie av hur svårt cancersjuka patienter ser på "*god palliativ vård*".

Bästa hälsningar,

Fredrik Sandlund

Verksamhetschef

Palliativt kunskapscentrum i Stockholms län

Ny heldagsutbildning om komplementär och integrativ medicin i palliativ vård

Många patienter använder sig av s.k. komplementär- och alternativmedicin i livets slutskede och många vill ha en dialog med vården kring detta. Därför erbjuder PKC i samarbete med RCC Stockholm Gotland en utbildningsdag med fokus på aktuell forskning kring komplementärmedicinska metoders effekt och säkerhet. Det blir fördjupning i medicinsk yoga, akupunktur och taktill massage men också en del om läkemedel.

Datum: 17 februari 2020, 08:30–16:00

Plats: Josabethsalen, Sabbatsbergs sjukhus, Olivecronas väg 5

Läs mer: pkc.sll.se/utbildning-alternativ-feb20

Palliativa ombudsdagen 2020

Hej alla Palliativa ombud!

Snart har vi möjlighet att träffa varandra igen. Den **26 maj** och **2 juni** bjuder vi länets alla ombud till Palliativa ombudsdagen 2020. Vi har samma program båda dagarna för att så många som möjligt ska ha möjlighet att delta någon av dagarna.

Årets tema är **existentiella frågor hos äldre** – ett område som ofta väcker många tankar och frågor bland personalen. Professor Peter Strang som skrivit er kursbok är inbjuden att föreläsa på temat. Vi hoppas också få diskutera hur ni i er roll kan stötta era arbetskamrater i dessa frågor.

Under dagen får ni också dela erfarenheter av att vara palliativa ombud. Vad fungerar bra och vad är svårt? Kanske har ni inte kunnat jobba som ni tänkt? Då kan det vara värdefullt att få höra hur andra jobbat och vad som fungerat (eller vad som inte funkat).

Läs mer och anmäl dig här:

26 maj: pkc.sll.se/pallombud-maj20

02 juni: pkc.sll.se/pallombud-jun20

Varmt välkomna!

Lilian, Zahra, Ingeli och Kerstin

Seminarium om olika religioners inverkan på vården i livets slut

När en människa närmar sig livets slut kan den personen och dess anhöriga ha olika önskemål beroende på dess religiösa tillhörighet. Vad kan vi inom vården och omsorgen om det och vilken kunskap behöver vi? Under denna workshop får vi tillsammans med företrädare för olika religioner och trosuppfattningar veta mera om vad vi som vårdpersonal kan behöva kunna. Det blir fokus på det praktiska som har med kultur och religion att göra, inför den sista vårdtiden, döendet och tiden efter. Välkommen till en spännande eftermiddag!

Datum: 19 februari 2020, 13:00–16:00

Plats: Josabethsalen, Sabbatsbergs sjukhus, Olivecronas väg 5

Läs mer: pkc.sll.se/utbildning-religion-vt20

God palliativ vård

– enligt patienterna

Av: Peter Strang, vetenskaplig ledare, PKC

Det finns många sätt att beskriva en god palliativ vård, beroende på perspektiv. Det kan handla om allt från tillgänglighet och jämlikhet – att man ska kunna få palliativa insatser oavsett vårdform och huvudmannaskap och att alla som behöver vård ska få det.

I det här nyhetsbrevet ska jag försöka fånga en begränsad aspekt, utgående från en österrikisk studie där man intervjuade tjugo svårt cancersjuka patienter två gånger: när de lades in på en palliativ avdelning och en vecka senare. Man ville förstå patienternas kunskaper och förväntningar om palliativ vård, liksom deras behov och önskningsar. En del av frågeställningen handlade om *”hur är en bra palliativ läkare, enligt patienternas åsikt?”*

Dålig kunskap om palliativ vård

Ett genomgående fynd var att man visste ganska lite om palliativ vård, särskilt om palliativ slutenvård. Vid den första intervjun trodde de flesta att *”det här är platsen dit man skickas för att dö”*. Ingen hade förstått

att palliativ vård är ett stort begrepp där man både kan ha en lång, tidig palliativ fas och en kortare sen palliativ fas. Man hade inte heller förstått att det kan vara bra att läggas in tillfälligt om man har svåra symtom, för att få hjälp och sedan skrivas ut igen. Som någon av informanterna uttryckte det: *”Det hade ju varit bra om onkologerna hade berättat att 'Hördu, om du får störande symtom så finns det en speciell enhet som heter palliativ vård, där kan du i så fall få hjälp med dina symtom.' Då hade inte inskrivningen känts så dramatisk.”*

”Man efterfrågade mera information om vad palliativ vård innebär”

Upplevelsen efter en vecka

När personerna intervjuades igen efter en vecka, var deras inställning i de flesta fall mycket positiv. Istället för att sluta hoppas på förbättring, hade hoppet vuxit om att bli hyggligt symptomfri och kunna skrivas ut igen, åtminstone tillfälligt. Man litade på vården och lyfte framför allt betydelsen av teamet – att det faktiskt fanns olika kompetenser som kunde hjälpa med olika problem. Det fanns också en liten baksida enligt några informanter: de upplevde att det blev i mesta laget när alla teammedlemmar presenterade sig, det hade räckt med de som patienten behövde hjälp av.

”Efter en vecka med god symtomlindring hade hoppet väckts”

Positiva egenskaper hos personalen och läkarna

Trots att man i intervjun särskilt ville förstå hur en bra läkare borde bete sig, fick man spontant svar som även gällde hela teamet. Som redan nämnts uppskattade man samarbetet på den palliativa avdelningen. Bland positiva egenskaper hos läkare lyfte man särskilt förmågan att lyssna, att vara kunnig i sitt yrke, att vara mänsklig, att prata på ett sätt som patienten förstår, och att vara ärlig. Det här är förstås egenskaper som man också önskade se hos all övrig personal.

”Att lyssna, vara kunnig, mänsklig, ärlig och prata så att man förstår”

Mänsklighet och kompetens

I en kvalitativ studie styrs svaren delvis utgående från vilken avgränsning man har i sina intervjufrågor. Ändå tror jag att man kan överföra fynden i denna studie till den palliativa vården i stort. Det patienter efterfrågar är mänsklighet och kompetens, personal som lyssnar och som ser en – och som jobbar i team eftersom behoven ser så olika ut.

Referat av artikeln

Masel E. et al.: *What Makes a Good Palliative Care Physician? A Qualitative Study about the Patient's Expectations and Needs when Being Admitted to a Palliative Care Unit.*
Plos ONE 2016, 11(7): e0158830.
doi:10.1371/journal.pone.0158830

Besök pkc.sll.se för mer palliativ information

PKC:s syfte är att utgöra en kunskapsbank för palliativa frågor. Palliativt kunskapscentrum i Stockholms län samfinansieras av Region Stockholm samt kommunerna Danderyd, Ekerö, Järfälla, Nacka, Nykvarn, Salem, Sollentuna, Solna, Stockholms stad och Tyresö

Kontakt: pkc.sll.se
Dela utskicket

Samtliga foton © Yanan Li, om inte annat anges.